

AILA LAUHA

Uudistunut Euroopan kirkkojen konferenssi

LÄHES 60 VUOTTA KIRKKOJEN KOHTAUSPAIKKANA

Euroopan kirkkojen konferenssi (Conference of European Churches, CEC) perustettiin vuonna 1959 kylmän sodan keskellä Euroopan kirkkojen keskustelufoorumiksi ja kohtauspaikaksi. Kirkollisen yhteistyön, ihmisten välisen solidaarisuuden sekä rauhan ja ihmisoikeuksien edistäminen olivat tällöin toiminnan keskiössä. Poliittiset jännitteet värjäsivät alkuvuosien toimintaa, eikä edes kokouksiin osallistuminen ollut yksinkertaista kaikille jäsenkirkoille.

Rautaesiripun kaatumista seurasi Euroopassa parinkymmenen vuoden yhteiskunnallinen suvan-toivaihe, joka luonnollisesti vaikutti myös kirkkoihin ja niiden yhteistyöhön. Tällä hetkellä Euroopan kirkkojen konferenssin toimintaympäristö on jälleen monien poliittisten ja yhteiskunnallisten jännitteiden leimaama. Tässä kirjoituksessa luon katsauksen siihen, miten tämä 114 ortodoksisen, protestanttisen, anglikaanisen ja vanhakatolisen kirkon yhteisö kohtaa nykyisen tilanteen. Millaisia ovat sen strategia, toimintakulttuuri ja resurssit? Mikä on Euroopan kirkkojen konferenssin oma rooli ja mis-sio ekumeenisten toimijoiden ja muiden kansainvä-

listen järjestöjen kesellä? Kirjoitukseni perustuu pitkälti omiin kokemuksiini Euroopan kirkkojen konferenssissa, jonka hallintoneuvoston (governing board) jäsenenä toimin kaudella 2013–2018.

UUSI KONSTITUUTIO VUONNA 2013 MUUTTI RAKENTEITA

Tulin mukaan Euroopan kirkkojen konferenssin työhön tämän organisaation murrosvaiheessa, ke-sällä 2013. Olin yksi Suomen evankelis-luterilaisen kirkon edustajista järjestön 14. yleiskokouksessa Budapestissa. Kokouksen tärkein tavoite oli uudistaa Euroopan kirkkojen konferenssin konstituutio, jossa määritellään organisaation itseymmärrys, puitteet ja toiminnan tavoitteet. Tätä 17 artiklasta koostuvaa, yli kymmensivuista dokumenttia oli valmisteltu kauan, mutta kokouksen alla monenkaan artiklan osalta ei ollut yksimielisyyttä. Kokouksessa asiakirjaa hiottiin ja siitä äänestettiin monta päivää, yötä myöten. Kokousosanottajia oli yhteensä 498, joista äänestysoikeutettuja 220. Kovin moni osanot-taja katsoi vielä aiheelliseksi saattaa näkemyksensä tiettäväksi. Välillä marssittiin näyttävästi uloskin. Oli lopulta hämmästyttävää, että uusi konstituutio

sittenkin, monien tuskallisten puhemaratonioiden ja osaaenestysten jälkeen, hyväksyttiin. Taitavat puheenjohtajat ja kaksi pätevää juristia pitivät tilanteen koossa.

Monin osin näkemykset olivat toki ehtineet lähentyä toisiaan jo ennen kokousta. Säästämisspako oli ymmärretty, sillä talous oli vakavassa kriisissä. Siksi esimerkiksi hallintoneuvoston koko puolitettiin entisestä neljästäkymmenestä nykyiseen kahteenkymmeneen ilman kiistoja. Samalla luovuttiin tulkkauksikäytännöstä ja kokouskieleksi tuli englanti. Kokoustiheydeksi sovittiin normaalisti pari kokousta vuodessa. Säästösyöt vaikuttivat osaltaan myös siihen, että toiminta päätettiin jatkossa keskittää Brysseliin. Geneven toimintapisteestä luopuminen oli Budapestissä yksi mielipiteitä vahvasti jakava asia. Itsekin huomaan nykyisin tuntevani pientä haikeutta Genevessä käydessäni. Hienon ja perinteisen Ekumeenisen keskuksen tiloissa toimii nykyään sinne jääneiden kirkkojenvälisten järjestöjen ohessa monenkirjavaa yritystä ja organisaatiota.

Eräs Budapestissa tunteita nostattanut asia oli päätös Kirkko ja yhteiskunta -komission (Church and Society Commission, CSC) täydellisestä sulauttamisesta osaksi Euroopan kirkkojen konferenssia. Tämä 1960-luvulla syntynyt itsenäinen, vahvasti sosiaalieettisesti painottunut järjestö oli lähentynyt Euroopan kirkkojen konferenssia 1980-luvun lopussa. Vuonna 1999 toiminnat oli kytketty toisiinsa, ja alun perin itsenäisestä komissiosta oli tullut toinen Euroopan kirkkojen konferenssin kahdesta komissiosta – toinen oli Teologien asiain komissio. Budapestin kokouksen jälkeen komissioiden itsenäisyyden aika olisi ohi.

Myös uudet jäsenyyskriteerit, etenkin se, että Euroopan kirkkojen konferenssin varsinaiseksi jäseneksi voidaan jatkossa hyväksyä vain kirkko tai kirkkoliitto eikä enää muu kristillinen organisaatio, tuottivat mielipahaa. Uudessa rakenteessa tosin järjestötason yhteistyön vakuutettiin jatkuvan käsitteen ”Organisations in Partnership” piirissä, kuten myös yhteistyön kansallisten ekumeenisten neuvostojen kanssa.

Yksi yleiskokouksen viimeisistä päätöksistä oli uuden hallintoneuvoston kokoaminen. Asiaa valmistelleen nimityskomitean työ lienee ollut hankala,

kun tavoitteena oli tasapaino eri kirkkoperheiden, maantieteellisten alueiden, sukupuolten, ikäryhmien, pappien ja maallikoiden kesken. Itselleni valinta uuteen hallintoneuvostoon oli yllätys. Aiemmin ollut mukana lähinnä Kirkko ja yhteiskunta -komission toiminnassa. Varajäseneni on Tapani Rantala, jolla onkin pitkä aiempi kokemus Euroopan kirkkojen konferenssista. Hallintoneuvoston uudeksi puheenjohtajaksi valittiin kokenut ekumeenikko, englantilainen piispa Christopher Hill. Pääsihteerin tehtävissä jatkoi aluksi belgialainen Guy Liagre.

Venäjän ortodoksisen kirkon edustajat eivät osallistuneet Budapestin yleiskokoukseen. Tähän liittyvät kirkolliset ja poliittiset ongelmat olivat perintöä jo edelliseltä toimintakaudelta. Vielä tähän päivään mennessä ei uutta lähentymistä ole tapahtunut. Muiden ortodoksisien kirkkojen panos Euroopan kirkkojen konferenssin työhön on sen sijaan vahvaa.

JÄRJESTÖN NYKYINEN ITSEYMMÄRRYS

Uusi konstituutio sekä pian sen jälkeen laadittu ja vuoden 2014 lopulla hyväksytty työjärjestys, Standing Orders, määrittävät nykyisin Euroopan kirkkojen konferenssin olemusta ja toimintatapoja. Näistä asiakirjoista ilmenee, että järjestö ymmärtää olevansa suppeasti muotoillulle, mutta selkeästi kristilliselle arvoperustalle rakentuva ekumeeninen yhteisö, joka työskentelee monipuolisesti Euroopan hyväksi. Samalla se haluaa edistää kristittyjen yhteyttä ja maailmanrauhaa. Konstituutio ilmaisee asian seuraavasti:

In its commitment to Europe as a whole the Conference seeks to help the European Churches to share their spiritual life, to strengthen their common witness and service and to promote the unity of the Church and peace in the world.

Uudessa konstituutiossa toiminnan muita strategisia iskusanoja ovat muun muassa oikeudenmukaisuus ja luomakunnan eheys. Budapestin yleiskokous määritteli toiminnan painopisteitä myös hieman yksityiskohtaisemmin. Konstituution mukaan hallintoneuvoston tehtävänä on operationalisoida toiminta niin, että siinä painottuvat seuraavat teemakokonaisuudet: ekkesiologia ja teologia, diaspora,

vähemmistökirkot ja lähetys, pakolaiset ja muutto-liike, dialogi nuorison ja eri sukupolvien kesken sekä sosiaalinen vastuu ja ihmisoikeudet.

Uuden työjärjestyksen valmistuttua hallintoneuvosto työsti niin sanotun tiekartan vuosille 2015–2018 otsikolla Forging Our Future. Asiakirja konkretisoi järjestön työskentelytapoja ja organisoitumista sekä antaa suuntaviivoja pysyvän henkilöstön toiminnalle ja keskinäiselle työnjaolle. Tiekartta ei ole samassa määrin ohjeellinen kuin edellä mainitut viralliset päätösasiakirjat eli konstituutio ja työjärjestys. Se kuitenkin jäsentää tällä hetkellä käytännön työskentelyä. Niinpä esimerkiksi kaikki siinä ehdotetut aktiviteetit ja niitä varten luodut kansainväliset ja ekumeeniset referenssiryhmät ovat toteutuneet.

Budapestin kokouksessa vuonna 2013 ei kukaan vielä aavistanut, miten suuria muutoksia, erityisesti pakolaisvirtoja, Eurooppa pian kokisi. Myöskään nationalistiset ja poliittiset jännitteet eivät tällöin vielä vaikuttaneet kovin vahvasti kirkkojen keskinäisiin suhteisiin. Euroopan kirkkojen konferenssia tällaisten ongelmien kohtaaminen ei tosin pitäisikään lannistaa, sillä niiden olemassaolo on tärkeä peruste koko järjestön olemassaololle. Eurooppa tarvitsee ekumeenista kirkkojen konferenssia.

TOIMINNAN KÄYTÄNNÖN PUITTEET

Hallintoneuvoston jäsenenä olen kuluneen runsaan kolmen vuoden aikana saanut seurata sitä, miten Euroopan muutos ja uudet vaikeat ongelmat ovat heijastuneet Euroopan kirkkojen konferenssin työhön. Samalla olen voinut osaltani olla vaikuttamassa siihen, millaiseen suuntaan järjestön toiminta kuluneiden kolmen vuoden aikana on kehittynyt. Heti alkuvaiheessa oli välttämätöntä siirtää toiminnot pois Genevestä ja vakauttaa talous. Brysseliin asettumista helpotti Kirkko ja yhteiskunta -komissiolle kuulunut pieni mutta tunnelmallinen toimitalo aivan ydinkeskustassa. Järjestön henkilöstö onkin ilmeisen hyvin kotiutunut. Osa nykyisistä työntekijöistä oli aiemmin Kirkko ja yhteiskunta -komission palveluksessa, joten he saattoivat jatkaa entisessä työympäristössään.

Hallintoneuvosto kokoontuu yleensä kaksi kertaa vuodessa. Talousasiat, työjärjestyksen ja tie-

kartan valmistelu sekä uuden pääsihteerin valinta lisäsivät aluksi kokoustiheyttä. Valtaosa kokouksista on pidetty Brysselissä. Yksi kokous, loppuvuodesta 2013, järjestettiin vielä Genevessä ja yksi kokous on pidetty Strasbourgissa. Lisäksi marraskuussa 2015 hallintoneuvosto otti vastaan kutsun vieraillla Armeniassa, joka vietti vuoden 1915 kansanmurhan muistovuotta. Kustannusten kannalta Bryssel on tuskin osoittautunut erityisen edulliseksi kokoontumispaikaksi: järjestön toimitalossa ei ole riittävän suurta kokoushuonetta, joten kokouksia varten varataan tilat esimerkiksi hotellista. Brysselin ohella Euroopan kirkkojen konferenssilla on yhä pieni toimipiste Euroopan neuvoston keskuspaikassa Strasbourgissa, mutta sen kustannuksista vastaavat suurelta osalta Ranskan protestanttiset kirkot.

Hallintoneuvoston suurena huolena alkuvuosina on ollut talous. Asiassa on kuitenkin edistytty. Esimerkiksi Suomen evankelis-luterilaisen kirkon näkökulmasta nykytilanne lienee tyydyttävä. Euroopan kirkkojen konferenssin talousongelmat kuormittivat aiemmin kohtuuttomasti sellaisia kirkkoja, jotka vastuullisina maksoivat ylimääräisiä eriä. Järkevää kehitystä edesauttoi se, että budjettikomitean jäsenenä oli parin vuoden ajan pätevä suomalainen talousasiantuntija. Täysin yksiselitteistä ja tasapuolista mallia eri jäsenkirkkojen maksuusuuksista ei kuitenkaan ole vielä onnistuttu luomaan.

Taloudellisiin asioihin liittyy kysymys henkilöstöstä. Nykyinen henkilöstömäärä vastannee tarpeita ja taloudellisia resursseja. Olennaisen tärkeää on henkilöstön yhteistyö, työnjako ja johtaminen. Pääsihteerin rooli on tässä tärkeä. Vuoden 2015 loppupuolella Euroopan kirkkojen konferenssin uudeksi pääsihteeriksi valittiin isä Heikki Huttunen, joka edustaa Suomen ortodoksista kirkkoa. Järjestön koko henkilöstö ja hallintoneuvosto suhtautuu luottavaisesti uuden pääsihteerin pyrkimyksiin kehittää toimintakulttuuria entistä avoimemmaksi.

MITEN SÄILYTTÄÄ KIRKKO JA YHTEISKUNTA -KOMISSION PERINTÖ?

Kuluneiden kolmen vuoden aikana kivuliain prosessi on ollut Kirkko ja yhteiskunta -komission ”alajo”, kuten monet pessimistit asiaa kuvasivat. Aivan vuoden 2014 alussa tehtiin tähän liittyneet juridiset

päätökset ja samalla järjestettiin kysymys komission omaisuudesta. Kahden ekumeenisen järjestön yhteen sulauttamista juhliittiin Brysselissä 4.12.2014, jolloin paikalla oli joukko jäsenkirkkojen virallisia edustajia. Yhdeksi juhlapuhujaksi tilaisuuteen oli saatu Euroopan neuvoston puheenjohtajana toiminut Herman van Rompuy, joka puheessaan korosti kirkkojen työn merkitystä Euroopan kehityksessä.

Yhdistymisen jälkeen moni, mukaan lukien allekirjoittanut, on kantanut huolta siitä, kantaako uudistunut Euroopan kirkkojen konferenssi kyllin hyvin Kirkko ja yhteiskunta -komission perintöä. Jatkuuko ajankohtainen sosiaalieettinen keskustelu ja vahva vaikuttaminen eurooppalaisiin instituutioihin – erityisesti Euroopan unioniin ja Euroopan neuvostoon mutta myös esimerkiksi YK:n ja ETY:n työhön? Kirkko ja yhteiskunta -komission aktiviteetit kohdistuivat laaja-alaisesti Euroopan sosiaalisiin ja ekonomisiin ongelmiin. Se keskusteli talouselämän arvoista, ihmisten elinoloista, Euroopan muuttoliikkeestä, koulutuksesta, tieteestä ja teknologiasta, ilmastosta sekä ydinaseriisunnasta. Moniin näistä kysymyksistä on pureuduttu syvälle ja kirkkojen ääntä on pidetty esillä eri foorumeilla. Nyt mieliä hiertää epäily siitä, ettei tämä nykyrakenteella enää toteutuisi.

Toisaalta hallintoneuvostossa ja henkilöstössä on myös niitä, jotka toivovat ekumeeniselle teologiselle keskustelulle suurempaa painotusta Euroopan kirkkojen konferenssin työssä. Tasapaino näiden kahden keskeisen toiminnan välillä näyttäisi ainakin uudessa tiekartassa tulleen saavutetuksi.

Uudistuneen Euroopan kirkkojen konferenssin yksi tärkeä tavoite on ollut olennaisten ja välttämättömien painotusten löytäminen ja uudelleen jalostaminen Kirkko ja yhteiskunta -komission rikkaasta perinnöstä. Ihan kaikkeen eivät rahkeet riitä – esimerkiksi henkilöstön ajankäyttöön ei enää jatkossa näyttäisi sopivan laajojen itsenäisten selvitysten tekeminen. Yksi keskeinen pyrkimys on viime vuosina ollut järjestön oman profiilin määrittäminen esimerkiksi suhteessa Kirkkojen maailmanneuvostoon. Mikä on Euroopan kirkkojen konferenssin olemassaolon tarkoitus – ja oikeus? Tätä seikkaa hallintoneuvosto aprikoi yhä uudelleen ja uudelleen.

Oma ongelmansa on Euroopan poliittinen todellisuus, jossa nationalismi nostaa päätään ja tunteet kuumenevat joskus Euroopan kirkkojen konferenssin jäsenkirkoissakin. Järjestö välttää toiminnassaan alueellisiin kiistoihin sekaantumista ja jyrkkiä poliittisia kannanottoja. Mikäli sen jäsenkirkkojen keskinäisissä suhteissa eri maissa on ilmennyt vakavia paikallistason ekumeenisia ongelmia, Euroopan kirkkojen konferenssin johto on pyrkinyt ainakin tarjoamaan apua ja tukea, esimerkiksi järjestämällä keskustelutilaisuuksia. Käsitkseni mukaan tällä on ollut myönteistä vaikutusta.

JÄSENKIRKKOJEN OSALLISTUMINEN TOIMINTAAN

Usean kansainvälisen organisaation huolena on se, ettei toiminta kiinnosta tai kosketa jäsenmaiden ihmisiä ruohonjuuritasolla, eikä aina edes kansallisten organisaatioiden virallisissa elimissä. Tämä huoli tunnettaneen kaikissa ekumeenisissa järjestöissä. Euroopan kirkkojen konferenssi on pyrkinyt ratkaisemaan ongelmaa tiekarttansa avulla. Sen pohjalta kehitettiin niin sanotut temaattiset referenssiryhmät, joiden jäseniksi jäsenkirkot saivat esittää ehdokkaita. Hallintoneuvosto teki päätöksen ryhmien kokoonpanosta, mutta matkustuskustannukset kokoukseen maksaa oma kirkko. Euroopan kirkkojen konferenssin pysyvä henkilöstö kantaa erityisvastuuta sovitusta teemoista ja koordinoi niihin liittyvien referenssiryhmien toimintaa työnsä sovitulla tavalla.

Kahdeksasta referenssiryhmästä seitsemässä on tällä hetkellä suomalaisjäseniä: yksi heistä on Suomen ortodoksisen kirkon nimeämä, muut tulevat Suomen evankelis-luterilaisesta kirkosta. Ryhmät ja niiden suomalaisjäsenet ovat:

- Ecclesiology and Theological Dialogue among Churches: Tomi Karttunen
- Peace Building and Reconciliation: Aaro Rytönen
- Human Rights: Pamela Slotte (luterilainen) ja Pirkko Mäkinen (ortodoksi)
- Economic and Environmental Justice: Panu Pihkala
- Employment and Social Issues: Juha Mattila

- Education for Democratic Citizenship: Tuula Vinko
- EU Policy and Legislation: Lena Kumlin

Kahdeksannessa eli Bioethics-ryhmässä ei tällä hetkellä ole suomalaista jäsentä, mutta senkin toimintaa seurataan Suomessa aktiivisesti. Pysyvien ryhmien lisäksi voidaan perustaa niin sanottuja ad hoc -ryhmiä. Osa ryhmistä on laatinut merkittäviä kannanottoja ja asiakirjoja tai järjestänyt alueellisia tapahtumia, joissa pohditaan yhdessä ajan vakavia ongelmia.

EUROOPAN KIRKKOJEN KONFERENSSI EUROOPAN KEHITYKSEN SEURAAJANA JA VAIKUTTAJANA

Eurooppalaisena järjestönä Euroopan kirkkojen konferenssin toimintaan vaikuttavat ne muutokset, joita Euroopan yhteiskunnallisessa, henkisessä ja poliittisessa elämässä jatkuvasti tapahtuu. Järjestön nettisivuja seuraamalla huomaakin, että Euroopan kirkkojen konferenssi reagoi tai ottaa kantaa jollakin tavoin miltei kaikkiin Euroopan kansoja kohtaviin muutoksiin, kriiseihin tai vaikkapa luonnonmullistuksiin. Usein tämä reagointi on yleistä huomion kiinnittämistä, myötätunnon osoittamista ja esirukoukseen kehottamista. Hallintoneuvossa on ajoittain keskusteltu siitä, onko Euroopan kirkkojen konferenssin välttämätöntä lähettää oma viesti tai kommentti aivan jokaisen onnettomuuden yhteydessä. On ehkä kuitenkin niin, että inhimillisen hädän yksityiskohtainenkin huomioiminen sopii tälle sosiaalieettisesti painottuneelle kristilliselle järjestölle – eikä myötätunto ainakaan vahingoita ketään.

Konkreettista toimintaa Euroopan kirkkojen konferenssi on viime aikoina kohdistanut tiettyihin suuriin ajankohtaisiin teemoihin. Näistä yksi on polttavan ajankohtainen pakolaiskysymys. Vuorovaikutus Euroopan kirkkojen pakolaiskomission (Churches Commission for Migrants in Europe, CCME) kanssa on tässä tärkeää. Vuoden 2014 lopulla järjestöt sopivatkin yhteistyöstään huolellisesti valmistellulla virallisella asiakirjalla, joka on voimassa vuoden 2017 loppuun saakka. Suunnitelma järjestöjen organisatorisesta yhdistämisestä

ei toistaiseksi ole edennyt. Esteenä ovat erityisesti erilaiset näkemykset jäsenyydestä. Yhteistyö on kuitenkin ilmiselvästi sujuvoitunut. Pakolaiskomission pääsihteeri Doris Peschke ja moderaattori Victoria Kamondji-Johnston tai joku muut järjestön edustaja kutsutaan nykyisin mukaan Euroopan kirkkojen konferenssin hallintoneuvoston kokouksiin.

Toinen suuri sosiaalieettinen teema, joka sävyttää Euroopan kirkkojen konferenssin työtä, on kysymys ihmisoikeuksista. Jo toimintansa alkuvuosina Euroopan kirkkojen konferenssi korosti ihmisoikeuksia, joista yksi tärkeä on luonnollisesti uskonnonvapaus. Tällä rintamalla konferenssin työ on erittäin arvostettua sekulaareissa eurooppalaisissa organisaatioissa, ja tematiikasta vastaavia työntekijöitä kutsutaan usein yhteiseurooppalisiin kokouksiin ja kouluttajiksi. Euroopan kirkkojen konferenssin vuonna 2012 valmistunutta ihmisoikeusmanuaalia *European Churches Engaging in Human Rights – Present Challenges and Training Material* on käytetty varsin paljon myös jäsenkirkoissa, esimerkiksi ihmisoikeuksia koskevien seminaarien työskentelymateriaalina. Tällä hetkellä temaattinen Human Rights -referenssiryhmä työstää uutta ihmisoikeusmanuaalia.

Ihmisoikeusaihepiirin yksi ongelma on se, että monessa jäsenkirkossa keskustelu tyrehtyy tai vaikeutuu, kun esiin nostetaan seksuaalivähemmistöjen oikeudet. Euroopan kirkkojen konferenssin muuten erinomainen ihmisoikeusmateriaali ei ole valitettavasti toistaiseksi juurikaan pureutunut tähän kysymykseen. Sosiaalieettisessä toiminnassa nousee ajoittain esiin myös muita teemoja, jotka jakavat jäsenkirkoja ja siten myös hallintoneuvostoa. Ihmisoikeuksien ohella esimerkkinä voi mainita organisoidun sunnuntaityön vastustamisen, joka ei ole saanut Euroopan kirkkojen konferenssin yksiselitteistä kannatusta.

Ihmisoikeusmanuaalin ohella tärkeänä ajankohtaisena asiakirjana on syytä kolmanneksi tuoda esiin Euroopan kirkkojen konferenssissa valmistella oleva kannanotto Euroopan taloudelliseen kehitykseen. Noin 30-sivuisen asiakirjan *Seeking Peace and Prosperity in the European Union – Churches' Perspective on European Economic Governance* on valmistellut konferenssin työryhmä European Eco-

conomic Governance, johon Suomesta kuuluu Heikki Hiilamo. Dokumentissa analysoidaan Euroopan unionin nykyistä tilannetta, avataan Euroopan kirkkojen talous- ja sosiaalipoliittisia näkemyksiä sekä annetaan tähän liittyviä konkreettisia suosituksia. Asiakirjaa valmisteltiin vuoden 2016 aikana myös jäsenkirkoissa ja kirkkojenvälisissä konsultaatioissa. Marraskuussa 2016 hallintoneuvosto hyväksyi sen lopullisesti, minkä jälkeen se painettiin ja lähetettiin jäsenkirkoille. Vuoden 2017 alkupuolella pääsihteeri Heikki Huttunen on saanut tilaisuuden esitellä asiakirjan sisältöä eräille EU:n tärkeille vaikuttajille. Aiheesta on tarkoitus järjestää seminaari, johon kutsutaan EU-instituutioiden edustajia.

Neljäntenä ajankohtaisena yhteiskunnallisena teemana haluan nostaa esiin Euroopan kirkkojen konferenssin aktiivisuuden ympäristö- ja ilmastokysymyksissä. Niitä käsiteltäessä tehdään tiivistä yhteistyötä usean muun eurooppalaisen organisaation ja myös eri maiden hallitusten kanssa.

Paikallisella tasolla Euroopan kirkkojen konferenssin esimerkki on saattanut johtaa hyvin käytännölliseen ekumeeniseen sosiaalieettiseen vaikuttamiseen. Esimerkiksi Armeniassa eri kirkkojen naiset ovat Euroopan kirkkojen konferenssin nimissä luoneet toimintaohjelman naisten ja tyttöjen hyväksi. He ovat tarttuneet miehiä ja taisteluperinteitä korostavasta armenialaisesta kulttuuritaustasta nousevaan yhteiskunnalliseen ongelmaan, tyttösikiöiden abortoimiseen. Tyttösikiöiden abortoiminen on jatkunut jo niin kauan, että se on vinouttanut maan väestörakennetta, mistä on seurannut uusia sosiaalisia ongelmia: naisten vähäisen määrän arvellaan lisänneen muun muassa lasten hyväksikäyttöä. Televisiossa ja radiossa näkyvyyttä saaneella ekumeenisten naisten kampanjalla on jo arvioitu olleen myönteistä vaikutusta ihmisten asenteisiin. Itsekin naisten ekumeenisessa toiminnassa mukana oleva paikallisen synnytyssairaalan lääkäri arvioi, ettei perheen järjestyksessä toista lasta enää yhtä itsestään selvästi abortoida, mikäli hän on tyttö.

Kaiken kaikkiaan ajankohtaisilla ja usein konkreettisilla sosiaalieettisillä kysymyksillä on Euroopan kirkkojen konferenssin nykytoiminnassa vahva sija. On kuitenkin tärkeä muistaa, että toiminnan teologinen motivaatio ja kysymyksenasettelu ovat

länä kaikessa järjestön työskentelyssä. Vuonna 2016 valittiin uudeksi toimihenkilöksi, dialogisihteeriksi (Executive Secretary for Dialogue), kreikkalainen Katerina Pekridou. Hänen työssään painottuvat erityisen vahvasti ekumenian teologist kysymykset.

KOHTI VUODEN 2018 YLEISKOKOUSTA

Euroopan kirkkojen konferenssin toimintaa on mahdollista uudelleenarvioida kahden vuoden kulluttua, kun järjestön viidestoista yleiskokous järjestetään Serbian Novi Sadissa. Kokouksen suunnittelu on jo käynnistynyt. Myös taloudelliseen varautumiseen on tällä kertaa ryhdytty ajoissa.

Euroopan tilanne voi kahdessa vuodessa muuttua paljonkin. Tarve Euroopan kirkkojen konferenssin kaltaiselle toimijalle on kuitenkin uskoakseni pysyvä. Järjestön tulee kuitenkin herkästi kuulla ajan haasteet ja tarpeet ja perusteistaan tinkimättä olla valmis toimintansa ennakkoluulottomaan uudistamiseen.

Aila Lauha, prof.
aila.lauha@helsinki.fi